

תוכנה 1 – אוניברסיטת תל אביב – סמסטר א' 2025

תרגיל מספר 1

להגשה עד 21.11.24 בשעה 23:59

הנחיות כלליות:

קראו בעיון את קובץ נהלי הגשת התרגילים אשר נמצא באתר הקורס.

את התרגיל הבא צריך להגיש באופן הבא:

- הגשה במערכת ה-Git. יש להתקין Git, להרשם ל-GitHub וליצור SSH-key על המחשב האישי שלכם, על פי ההנחיות בתירגול 1.

לאחר מכן, צרו את ה repository שלכם מתוך הקישור הבא:

<https://classroom.github.com/a/mUQsd0fd>

יש לוודא שבתיקיית הגיט שלכם נמצאים הקבצים הבאים:

a. קובץ פרטים אישיים בשם details.txt המכיל את שם המשתמש שלכם ב Moodle ואת מספר תעודת הזהות שלכם.

b. קבצי ה- java של התוכניות אותם התבקשתם לממש.

- הגשה במערכת ה Moodle (<http://moodle.tau.ac.il/>): עליכם להגיש את קובץ הטקסט assignment.txt ובו קישור ל repository git האישי שלכם. הקובץ צריך להכיל שורה אחת בדיוק, ללא מלל נוסף. לדוגמה, עבור תרגיל 1 הקובץ יכיל את השורה הבאה, כשבמקום githubUser יופיע המשתמש שלכם ב github:

`https://github.com/software1course2025a/hw-1-githubUser.git`

- בדקו את עצמכם:

הורידו את התרגיל מחדש על המחשב שלכם, רצוי במיקום שונה מהמיקום עליו עבדתם.

יש להוריד את התרגיל שלכם מה github ע"י הרצת הפקודה הבאה:

```
git clone git@github.com:software1course2025a/hw-1-githubUser.git
```

לאחר מכן, עליכם להיכנס לתיקייה שבה מופיע הקוד ע"י ביצוע הפקודה (הקוד נמצא בתיקייה src שנמצאת בתיקייה hw_1-githubUser שאותה הורדתם מ Github).

```
cd hw-1-githubUser/src/
```

על מנת לבצע בדיקה נקיה, עדיף למחוק את קבצי ה class הקודמים שאולי היו בתיקייה. אם לא נמצאו קבצי class, הפקודה rm תדפיס: rm: No Match.

```
rm *.class
```

כעת, עליכם לקמפל את קובץ התרגיל אותו אתם מגישים ע"י הפקודה javac. למשל עבור סעיף א, נקמפל את:

```
javac Assignment01Q01.java
```

(אפשר גם להשתמש בפקודה `javac *.java` . שימוש ב * מקמפל את כל הקבצים עם סיומת java שנמצאים בתיקיה ממנה אתם מריצים את הקובץ).
אם הפקודה `javac` לא ייצרה פלט, קובץ ה java שלכם התקמפל בהצלחה.
ניתן לוודא שנוצר קובץ class ע"י שימוש בפקודה `ls` המציגה את תוכן התיקיה ממנה היא נקראת:

```
ls
```

הפלט של `ls` אמור להכיל גם שני קבצים בשם Assignment01Q01 – אחד עם סיומת java (הקובץ שהורדתם מ Github) והשני עם סיומת class – הקובץ שנוצר ע"י הקומפיילר.
כעת, תוכלו להריץ את התוכנית שלכם ע"י הפקודה `java`. בדוגמה המצורפת, התוכנית קיבלה כקלט 3 ארגומנטים. הפלט של הריצה צריך להיות תואם למה שעליכם לממש.

```
java Assignment01Q01 Before A E
```

אחרי שהשלמתם את הבדיקה, אפשר למחוק את התיקיה (זה כמובן לא חובה)

```
cd ../../
```

```
rm -rf hw-1-githubUser
```

- דוגמה עבור משתמש github בשם software1forever (הבדיקה התבצעה על שרת האוניברסיטה nova, אבל ניתן להריץ אותה גם על המחשב הביתי שלכם):
- הקלטים שמוזנים ע"י המשתמש צבועים בצהוב.
 - עבור חלק מהפעולות שבהן יש פלט ארוך, הפלט מובא בחלקו והחלק החסר הוחלף ברצף של נקודות.
 - הקוד הבא מקמפל ומריץ את Assignment01Q01.java

```
nova:~> git clone https://github.com/software1course2025a/hw1-software1forever.git
Cloning into 'hw1-software1forever'...
.....
Checking connectivity... done.
root@nova:~# cd hw-1-software1forever/src
root@nova:~/hw-1-software1forever/src# rm *.class
rm: cannot remove '*.class': No such file or directory
root@nova:~/hw-1-software1forever/src# javac Assignment01Q01.java
root@nova:~/hw-1-software1forever/src# ls
Assignment01Q01.class Assignment01Q01.java
root@nova:~/hw-1-software1forever/src# java Assignment01Q01 Before A E none
A
n
root@nova:~/hw-1-software1forever/src# cd ../../
root@nova:~# rm -rf hw-1-software1forever/
```

שימו לב: חשוב מאד להקפיד על פורמט ההגשה. כלומר, יש לקרוא לקבצים בדיוק לפי ההנחיות שקיבלתם. כמו כן אין לצרף תיקיות או קבצים נוספים. **אי עמידה בהנחיות ההגשה תגרור הורדה משמעותית בניקוד!**
נדגיש שוב: בתיקיית הגיט שלכם יופיעו קובץ `details.txt`, ותיקיית `src` שבתוכה קבצי ה `java`. בנוסף, יופיעו קבצי מערכת כגון `.gitignore` ו-`README`.

ניתן להניח כי הקלט תקין (מספר ארגומנטים בקלט\המרה לטיפוסים וכו'), אלא אם צוין אחרת. במקרה שתצטרכו להתמודד עם קלט לא תקין, תופיע הנחיה בתרגיל על אופן הטיפול הרצוי. בנוסף, כל הקלטים בתרגיל זה מתקבלים בשורת הפקודה, כלומר, ארגומנטים לפונקציה `main`.

0. הכרות עם Eclipse

- ✓ התקינו Java ואת סביבת העבודה של Eclipse על פי ההוראות בקישור הבא:
<https://courses.cs.tau.ac.il/software1/2324a/misc/workenv.pdf>
- ✓ עיינו בסעיפים 5-9 ו-15 של מדריך ה-Eclipse שבקישור הבא:
<http://www.vogella.com/tutorials/Eclipse/article.html>

1. שאלה 1 (20 נק'):

זכור, בג'אווה כל char מיוצג ע"י ערך מספרי. כדי לדעת מהו הערך של כל תו בג'אווה צריך להסתכל בטבלת ascii, שזהו סטנדרט בינלאומי למיפוי אותיות למספרים. כך לפי טבלת ascii הערך של התו 'A' הוא 65, של 'b' הוא 98 והערך של '!' הוא 33.

ממשו את התוכנית Assignment01Q01 אשר מקבלת כקלט מספר כלשהו של מחרוזות. עבור כל מחרוזת התוכנית בוחנת את התו הראשון, ובמידה שהערך ה-ascii שלו מתחלק ב 5 ללא שארית, התוכנית מדפיסה את התו בשורה נפרדת. ניתן להיעזר באופרטור % לדוגמה עבור קלט:

Before A E none

התכנית תדפיס את:

A

n

(כיוון שערך ה-ascii של B הוא 66, של A הוא 65, של E הוא 69 ושל n הוא 110).

2. שאלה 2 (20 נק'):

ממשו את התוכנית Assignment01Q02 שמחשבת קירוב למספר pi.

התכנית מקבלת בשורת הפקודה מחרוזת אשר מייצגת מספר טבעי כלשהו ומחשבת את המספר פאי באמצעות הביטוי המתמטי הבא:

$$\pi = 4 \times \left(1 - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7} + \frac{1}{9} - \frac{1}{11} + \frac{1}{13} - \frac{1}{15} + \dots \right)$$

הארגומנט שהתוכנית מקבלת ייצג את מספר הנסבמים בתוך הסוגריים.

התכנית תדפיס למסך את הערך שהתקבל ואת הערך של המספר PI כפי שניתן על ידי ה-jdk, שלו ניקרא באמצעות הפקודה Math.PI.

לדוגמה עבור הקלט 4, התכנית תחשב את הביטוי: $4 \times \left(1 - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \frac{1}{7} \right)$, ותדפיס למסך:

2.8952380952380956 3.141592653589793

(שני הערכים מודפסים באותה השורה, מופרדים ברווח יחיד. העזרו בפקודת ההדפסה שמופיעה בשלד התרגיל).

דוגמה נוספת: עבור הקלט 100 התכנית תדפיס למסך:

3.1315929035585537 3.141592653589793

לצורך החישוב השתמשו במשתנים מסוג double (לא float)

3. שאלה 3 (20 נק')

ממשו את התוכנית Assignment01Q03 אשר מקבלת כקלט מספר טבעי גדול או שווה ל 3, נקרא לו x , ומדפיסה את x האיברים הראשונים של סדרת פיבונאצ'י. לדוגמה, עבור הקלט 5 יודפסו חמשת האיברים הראשונים. בנוסף, יודפס מספר האיברים האי-זוגיים מבין x האיברים הללו.

דוגמה נוספת עבור הקלט 10:

The first 10 Fibonacci numbers are:

1 1 2 3 5 8 13 21 34 55

The number of odd numbers is: 7

שימו לב לפורמט ההדפסה:

בשורה הראשונה – יודפס מספר האיברים שיודפסו.

בשורה השנייה יודפסו כל האיברים, אחר אחר השני, מופרדים ברווחים. שימו לב, שלאחר האיבר האחרון לא יודפס רווח.

בשורה האחרונה יודפס מספר האיברים האי-זוגיים מבין איברים אלה.

בשלב הקוד נתונות פקודות ההדפסה למלל, ועליכם להשלים רק את הדפסת החישובים.

דוגמה נוספת: עבור המספר 20 פלט התוכנית יהיה (בפורמט הבא):

The first 20 Fibonacci numbers are:

1 1 2 3 5 8 13 21 34 55 89 144 233 377 610 987 1597 2584 4181 6765

The number of odd numbers is: 14

4. שאלה 4 (20 נק')

התבוננו בפונקציית בתוכנית Assignment01Q04 אשר אמורה לייצר מערך עם 20 המספרים הראשוניים הראשונים.

הרעיון לבניית המערך: המספר הראשוני הראשון הוא 2, ולכן הוא מוכנס למערך בשלב האתחול. לאחר מכן, כל המספרים הראשוניים יהיו אי-זוגיים, ולכן נעבור רק על מספרים אלה ונבדוק את הראשוניות שלהם. כיצד נבדוק אם מספר x כלשהו הוא ראשוני? נבדוק אם x מתחלק ללא שארית במספר ראשוני כלשהו בין 3 ל שורש x (כולל הקצוות) למה עד שורש x ? כיוון x לא יכול להיות מכפלה של שני מספרים שגדולים ממש משורש x .

התוכנית שנתונה לכם אמורה לממש רעיון זה, אך נפלה בה טעות במימוש ולכן זהו הפלט שמתקבל:

[2, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 23, 25, 29, 31, 35, 37, 41, 43, 47, 49]

פלט זה מכיל מספר מספרים שאינם ראשוניים (מודגשים בצהוב).

על מנת להבין מה קורה בתוכנית ואיפה יש בעיות, מומלץ להעזר ב debugger.

קראו את [המדריך לשימוש ב- Eclipse debugger של Eclipse](#), פרקים 1-3.

הריצו את התכנית במצב דיבאג :

ועקבו אחרי שלבי הריצה, עד שתמצאו את הגורם לבעיה.
תקנו את התכנית (יתכן שצריך לתקן במספר מקומות) והגישו את התכנית המתוקנת.
אם הצלחתם, התכנית תדפיס את המערך הנכון:

[2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47, 53, 59, 61, 67, 71]

שימו לב כי אין אמנם אין מגבלה על אופי התיקון, אך התיקון הנדרש לא דורש שינוי גדול בקוד.

5. שאלה 5 (20 נק')

ראינו שמערכים יכולים להיות בעלי יותר ממימד אחד. לכן, ניתן להשתמש במערך דו-מימדי על מנת לייצג מטריצה. ממשו את התוכנית Assignment01Q05 אשר עבור מערך דו-מימדי של מספרים מייצג מטריצה ריבועית ומבצעת שתי הדפסות:

1. המטריצה המקורית

2. אותה המטריצה בסיבוב של 90 מעלות ימינה (ראו דוגמאות למטה).

המערך הדו מימדי שמייצג מטריצה נוצר ע"י הקלט לתוכנית. מטריצה בגודל $N \times N$ תיוצג באמצעות $N \times N + 1$ מספרים. המספר הראשון יהיה גודל המטריצה, כלומר N . אחריו יופיעו איברי המטריצה שורה אחר שורה. ניתן להניח שכל המספרים הם מספרים שלמים, ושהמספר הראשון בקלט הוא גודל $M \geq 0$ (מייצג את גודל המטריצה). כמובן, ניתן להניח שמבנה המטריצה תקין – כלומר, אם המספר הראשון הוא X כלשהו, אחריו יופיעו $X \times X$ מספרים שלמים.

שלד התרגיל מכיל חלק גדול מהקוד שנדרש עבור התוכנית. בניית המערך הדו מימדי על פי הקלט כבר מומש עבורכם. גם הקוד שאחראי על ההדפסות כבר נתון. מה שנדרש מכם הוא להשלים את החלק של סיבוב המטריצה ב 90 מעלות ימינה.

לדוגמה, עבור הקלט הבא לתוכנית:

3 1 2 3 4 5 6 7 8 9

הקוד הקיים בשלד יוצר מערך דו מימדי בגודל 3 על 3 (3 שורות ו 3 עמודות)

[1, 2, 3]

[4, 5, 6]

[7, 8, 9]

אחרי סיבוב של 90 מעלות (הקוד שלכם) תודפס המטריצה הבאה:

[7, 4, 1]

[8, 5, 2]

[9, 6, 3]

דוגמה נוספת: עבור הקלט:

4 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

הקוד הקיים בשלד יוצר מערך דו מימדי בגודל 4 על 4 (4 שורות ו4 עמודות)

[1, 2, 3, 4]

[5, 6, 7, 8]

[9, 10, 11, 12]

[13, 14, 15, 16]

סיבוב של 90 מייצר את המטריצה הבאה:

[13, 9, 5, 1]

[14, 10, 6, 2]

[15, 11, 7, 3]

[16, 12, 8, 4]

אתגר - נסו להתייעל בשימוש בזיכרון. האם תוכלו לעשות זאת ללא יצירה של מערך נוסף מלבד המערך הדו-מימדי שמייצג את המטריצה? כלומר שהשינויים יהיו במטריצה הנתונה in place ובקוד שלכם לא יהיה שימוש ב new מעבר לקוד הנתון. זו לא חובה וניתן להגיש קוד שמשתמש בכל כמות זיכרון ומערכים שתמצאו.

בהצלחה !